

სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის
საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია

სსიპ-დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული
თავდაცვის აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სახელმძღვანელო

გორი
2018 წელი

1. შესავალი

1.1.წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს სსიპ-დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის (შემდგომში აკადემია) ხარისხის უზრუნველყოფის სახელმძღვანელოს. მასში მოცემულია ინფორმაცია აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის შესახებ, მოცემულია ის ძირითადი პრინციპები, სტანდარტები, პროცედურები, რომლებიც განსაზღვრავს და უზრუნველყოფს აკადემიაში განხორციელებული აკადემიური/სამხედრო საგანმანათლებლო პროგრამების ხარისხს.

1.2. ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის სახელმძღვანელოს მთავარი მიზანია ყველა დაინტერესებულ მხარეს მიაწოდოს ინფორმაცია აკადემიის სწავლა-სწავლების ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის სტანდარტების, მექანიზმების და პროცედურების შესახებ, რათა ყველა დაინტერესებული პირის მიერ მოხდეს მათი ერთნაირი ინტერპრეტაცია და გაგება, უზრუნველყოფილი იყოს ინფორმაციის და პროცედურების გამჭვირვალობა, ღიაობა, სანდოობა და ხარისხის უზრუნველყოფის პროცედურებში ყველა დაინტერესებული პირის ჩართვა, რაც თავის მხრივ ტოტალური ხარისხის მენეჯმენტის საფუძველს წარმოადგენს.

1.3.ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის გამართული ფუნქციონირება მნიშვნელოვანია აკადემიისთვის, რადგან თავისი მისიის შესასრულებლად იგი ახორციელებს რა საგანმანათლებლო პროგრამებს, უნდა უზრუნველყოფდეს სწავლების და სწავლის მაღალ ხარისხს, რათა მოამზადოს მაღალი სტანდარტის ოფიცრები ქვეყნის სამსახურისთვის. ქვეყნის წინაშე მდგარი გამოწვევები ზრდის მოთხოვნას მსმენელებისა და იუნკერების უნარებისა და კომპეტენციების მიმართ და მოითხოვს მაღალი კვალიფიკაციის და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სპეციალისტების მომზადებას.

1.4. ეთა აკადემიურ საგანმანათლებლო პროგრამებს ახორციელებს სახელმწიფოს მიერ უმაღლეს განათლებაში დადგენილი მოთხოვნების და საქართველოს შეიარაღებული ძალების მოთხოვნების შესაბამისად. აკადემიური საგანმანათლებლო პროგრამების ძირითადი დამკვეთი და კურსდამთავრებულთა დამსაქმებელი არის საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო (შემდგომში სამინისტრო), პროგრამებში გათვალისწინებულია სამინისტროს საგანმანათლებლო მოთხოვნები, ინტერესები და პრიორიტეტები, რაც წარმოადგენს აკადემიური საგანმანათლებლო პროგრამების შეთავაზების მიზეზს.

1.5. ოფიცერთა სამხედრო განათლების საფეხურებრივი სასწავლო პროგრამები იგეგმება და ხორციელდება საქართველოს შეიარაღებული ძალების მოთხოვნების შესაბამისად.

2. აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა

2.1. აკადემიაში ხარისხის უზრუნველყოფას აქვს შემდეგი მიზნები:

- სწავლების, სწავლის, კვლევის და მართვის ხარისხის მუდმივი გაუმჯობესება ;
- იუნკერების, მსმენელების, აკადემიური და მოწვეული პერსონალის, მასწავლებლების და ინსტრუქტორების (შემდგომში პედაგოგების) შესაძლებლობების რეალიზება;
- სწავლების ოპტიმალური გარემოს შექმნის პროცესის ხელშეწყობა;
- განათლებაზე დაფუძნებული საზოგადოების შექმნაში საკუთარი წვლილის შეტანა;

2.2. ხარისხის უზრუნველყოფის მხრივ განხორციელებული აქტივობების საფუძველია ორი თანაბარმნიშვნელოვანი მიზანი: შეფასება/ანგარიშგება და განვითარება. წარმატებით მოქმედი ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური წარუდგენს რა დაინტერესებულ პირებს ინფორმაციას საქმიანობის ხარისხის შესახებ (შეფასება/ანგარიშგება), ამავდროულად აწვდის მათ რჩევებს და რეკომენდაციებს, უტარებს კონსულტაციებს თუ როგორ შეიძლება დაწესებულების საქმიანობის გაუმჯობესება (განვითარება). ამრიგად, ხარისხის უზრუნველყოფა და ხარისხის გაუმჯობესება ურთიერთდაკავშირებულია და ხარისხის უზრუნველყოფისა და განვითარებისაკენ მიმართული აქტივობები ხელს უწყობს დაწესებულების ხარისხის კულტურის ჩამოყალიბებას, რომელშიც ჩართულია ყველა დაინტერესებული პირი: იუნკერები, მსმენელები, აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, ინსტრუქტორები, მენეჯმენტი და სხვა.

წინამდებარე დოკუმენტში გამოყენებული ტერმინი „ხარისხის უზრუნველყოფა“ ასახავს ხარისხის უზრუნველყოფისა და განვითარებისაკენ მიმართულ განმეორებად განვითარებად ციკლს (ხარისხის უზრუნველყოფისა და განვითარებისთვის საჭირო აქტივობებს).

2.3. მეთოდი

ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა ეყრდნობა PDCA ციკლს. PDCA ციკლი არის ოთხსაფეხურიანი მოდელი, რომელიც გამოიყენება პროცესებისა და პროდუქტების კონტროლის, ცვლილებების და უწყვეტი გაუმჯობესებისათვის: **Plan**–დაგეგმე, **Do**–განახორციელე, **Check**–შეამოწმე, **Act**–განავითარე.

საგანმანათლებლო კონტექსტში ხარისხის უზრუნველყოფა მიზნად ისახავს აკადემიური და მოწვეული პერსონალის, მასწავლებლების, ინსტრუქტორების (შემდგომში პედაგოგების) მიერ სწავლების, შეფასების და კვლევის მაღალი სტანდარტების შენარჩუნებას და განვითარებას. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური აღწევს ამას სასწავლო პროცესის შეფასებით/მონიტორინგით, რომლისთვისაც გამოიყენება ხარისხის უზრუნველყოფის დადგენილი მექანიზმები. ხარისხის შეფასება ასევე ხორციელდება გარე შეფასების მექანიზმებით.

- ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა ეფუძნება თვითკრიტიკული საზოგადოების იდეას, სადაც თანამშრომლები აქტიურად არიან ჩართულები ხარისხის უზრუნველყოფის და განვითარების პროცესებში.
- პედაგოგების თვითშეფასება ხელს უწყობს სწავლებასა და კვლევაში მაღალი სტანდარტების შენარჩუნებას მათი (პედაგოგების) აკადემიური დამოუკიდებლობის, თვითრეგულაციის და პირადი პასუხისმგებლობის გზით. ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების მეშვეობით სასწავლო პროცესის და კვლევითი მუშაობის შეფასების მიზანი მათი საუკეთესო მისწრაფებების, სურვილების, მცდელობების მხარდაჭერა და განმტკიცებაა, რათა განვითარდეს და გაზარდოს

მათი არსებული ცოდნა და უნარ-ჩვევები და ამგვარად გაიუმჯობესონ სასწავლო და კვლევითი მოღვაწეობის შედეგები.

3. ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა და გარე მექანიზმები

ეთა-ში ხარისხის უზრუნველყოფა ხორციელდება შიდა და გარე მექანიზმებით.

3.1. ხარისხის (შიდა) უზრუნველყოფა

3.1.1. ხარისხის უზრუნველყოფას შიდა მექანიზმებით ახორციელებს აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური დაინტერესებული პირების ჩართულობით.

3.1.2. ხარისხის უზრუნველყოფისა და განვითარებისათვის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური ხელმძღვანელობს „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონით, ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის დებულებებით, საქართველოს თავდაცვის მინისტრის მიერ დამტკიცებული შესაბამისი ბრძანებებით, აკადემიის წესდებით და სხვა მარეგულირებელი დოკუმენტებით, ასევე სახელმძღვანელოდ იყენებს ავტორიზაციის და აკრედიტაციის სახელმძღვანელოებს, აშშ-ის შეიარაღებული ძალების საგანმანათლებლო პროგრამების ხარისხის უზრუნველყოფისკენ მიმართულ დოქტრინებს, სხვა ნორმატიულ დოკუმენტებსა და სტანდარტებს; იზიარებს ევროპის უმაღლესი განათლების სივრცეში ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტებს და რეკომენდაციებს (ESG) ხარისხის შიდა უზრუნველყოფისთვის.

3.1.3. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ფუნქციები და მოვალეობები რეგულირდება ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის დებულებით.

3.1.4. ეროვნული თავდაცვის აკადემიის მისიის და მიზნების რეალიზაციის, განათლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური რეგულარულად ახორციელებს საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის შეფასებას. ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა მექანიზმები აღწერილია (მაგრამ არ შემოიფარგლება) წინამდებარე დოკუმენტით. ხარისხის უზრუნველსაყოფად შესაძლებელია საჭირო გახდეს სხვა მექანიზმების გამოყენება, რომლებიც შეთანხმებული იქნება რექტორთან, რექტორის მოადგილეებთან.

3.1.5. ხარისხის (შიდა) უზრუნველყოფის ძირითადი ფუნქციებია:

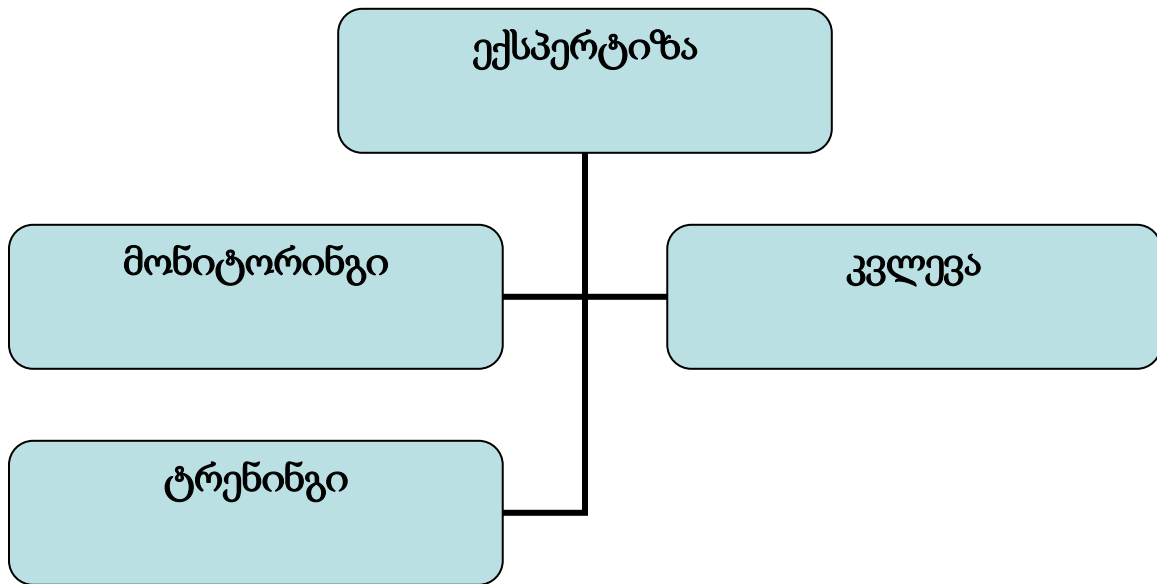
ა) სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა, მისი პერსონალის პროფესიული განვითარების ხარისხის სისტემატური შეფასება, რომელშიც უნდა მონაწილეობდნენ აგრეთვე იუნკერები/მსმენელები და რომლის შედეგები საჯარო და ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ყველა დაინტერესებული პირისთვის;

ბ) ხარისხის კონტროლის გამჭვირვალე კრიტერიუმებისა და მათი უზრუნველყოფის

მეთოდოლოგიის ჩამოყალიბების მიზნით საზღვარგარეთის ქვეყნებსა და მათ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან კავშირის დამყარება და თანამშრომლობა;

გ) სწავლის, სწავლებისა და შეფასების თანამედროვე მეთოდების (მოდულები, საკრედიტო სისტემა და სხვა) დანერგვა და ავტორიზაციის/აკრედიტაციის პროცესისთვის თვითშეფასების მომზადება.

3.1.6. აკადემიაში ხარისხის უზრუნველყოფა მუშაობს შემდეგი მიმართულებებით:

3.1.7. საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავება და დამტკიცება

აკადემიური საგანმანათლებლო პროგრამებისთვის აკადემიაში შემუშავებულია დოკუმენტი: „აკადემიური საგანმანათლებლო პროგრამების ანალიზის, დაგეგმვის, შემუშავებისა, განვითარების, განხორციელების, შეფასებისა და დამტკიცების წესი“, რომელსაც დანართად ერთვის საგანმანათლებლო პროგრამის და სილაბუსის სარეკომენდაციო ფორმა.

სამხედრო საგანმანათლებლო პროგრამების წარმოდგენა ხდება „საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო უმაღლეს საგანმანათლებლო და სამხედრო სასწავლო დაწესებულებებში საგანმანათლებლო პროგრამების სტანდარტები“-ს შესაბამისად. საგანმანათლებლო პროგრამას განიხილავს შესაბამისი საგანმანათლებლო ერთეულის საბჭო და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის რეკომენდაციის შემდგომ ამტკიცებს აკადემიური საბჭო.

3.1.8. საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელების ადმინისტრირება

საგანმანათლებლო პროგრამების ადმინისტრირებას ძირითად საგანმანათლებლო ერთეულთან ერთად, კომპეტენციის ფარგლებში ახდენენ სასწავლო სამსახური და

საგამოცდო ცენტრი;

სასწავლო სამსახური მისი ფუნქციების შესაბამისად:

- შეიმუშავებს გეგმა-კალენდარს აკადემიური პროგრამებისთვის და ითანხმებს სამხედრო სასწავლო კალენდარს;
- რესურსების, განხორციელების ადგილის, აქტივობების (მათ შორის გამოცდების, საველე გასვლების, პრაქტიკული მეცადინეობების) და პედაგოგების/ ინსტრუქტორების დატვირთვის სხვა პროგრამების დამტკიცებულ გეგმა-კალენდართან გადაფარვის არსებობის შემთხვევაში, სასწავლო სამსახური მოითხოვს დასამტკიცებლად წარმოდგენილ გეგმა-კალენდარში ან მეცადინეობის ცხრილში ცვლილებების შეტანას მის მიერ შეთავაზებული რეკომენდაციების საფუძველზე.
- ახდენს სასწავლო პროცესის განხორციელების ორგანიზაციული უზრუნველყოფის კონტროლს;
- კომპეტენციის ფარგლებში ხელს უწყობს შუალედური და დასკვნითი გამოცდების ჩატარებას და ახდენს იუნკერთა/მსმენელთა შეფასებების ანალიზს;
- ახორციელებს დიპლომების, დიპლომის დანართების, სერტიფიკატებისა და აკადემიური მოსწრების ცნობის მომზადებას;
- აკადემიური პერსონალის, მასწავლებელთა (შემდგომში პედაგოგების) და შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე მოწვეულ სპეციალისტთა წლიური ან სემესტრული დატვირთვის კონტროლისთვის, უფლებამოსილია მოითხოვოს მათი საქმიანობის ამსახველი დოკუმენტაციის და ანგარიშის წარდგენა;
- აკადემიის ლაბორატორიების მუშაობის მონიტორინგისთვის უფლებამოსილია მოითხოვოს მათი საქმიანობის ამსახველი დოკუმენტაციის და ანგარიშის წარდგენა;

საგამოცდო ცენტრი:

- კოლეჯის/ბაკალავრიატის სასწავლო კურსის განმახორციელებელ პერსონალთან ერთად უზრუნველყოფს საგამოცდო შეკითხვების ბანკისა და სხვა საგამოცდო მასალების ჩამოყალიბებას და მის ჩატვირთვას საგამოცდო მონაცემთა ბაზაში;
- უზრუნველყოფს შუალედური და დასკვნითი გამოცდების ჩატარებას, ამზადებს საგამოცდო უწყისებს და აკადემიური მოსწრების კრებსით მონაცემებს;
- ითვლის იუნკერთა რეიტინგს რისთვისაც უფლებამოსილია მოითხოვოს შესაბამისი მონაცემების წარდგენა;

3.1.9. მონიტორინგი და განვითარება

საგანმანათლებლო საქმიანობის შეფასების სისტემა წარმოადგენს სასწავლო და კვლევითი საქმიანობის შიდა შეფასების მექანიზმების ერთობლიობას, რომლებიც მიმართულია საგანმანათლებლო პროცესის ხარისხის გაუმჯობესებისაკენ, სისტემატური თვითშეფასების დამკვიდრებისა და ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების განვითარებისაკენ.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების/ ინსტრუმენტების გამოყენებით სისტემატურად განახორციელებს აკადემიის საგანმა-

ნათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის, პერსონალის პროფესიული განვითარების ხარისხის შეფასებას, საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების მონიტორინგს, შედეგად შემუშავდება წინადადებები და რეკომენდაციები როგორც სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის გაუმჯობესების, ასევე, სწავლების ფორმების, საგანმანათლებლო პროგრამების სრულყოფისა და მათი სტრუქტურის დახვეწის, აკადემიური პერსონალის კვალიფიკაციის ამაღლების შესახებ.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური საჭიროებისამებრ ატარებს შეხვედრებს, ტრენინგებს სწავლა/სწავლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად.

აკადემიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის და პროგრამის შემუშავებაში ჩართული პირების მიღწევას წარმოადგენს სილაბუსებისა და საგანმანათლებლო პროგრამების მოწესრიგება, თუმცა ისინი მუდმივად საჭიროებენ განვითარებასა და სრულყოფას (ხარისხის (შიდა) უზრუნველყოფა მუდმივი პროცესია, რასაც ყველა მხარე აცნობიერებს);

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური საგანმანათლებლო პროგრამების ტექნიკურ მონიტორინგსა და აკადემიურ ექსპერტიზას განხორციელებს ყოველ სასწავლო წელს. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური ყოველწლიურად ახდენს ხარისხის უზრუნველყოფის ინსტრუმენტების/მექანიზმების გადახედვას, გაანალიზებას და საჭიროების შემთხვევაში უფრო ეფექტური მექანიზმების დანერგვას.

3.1.10. პროგრამის განვითარების პროცესში დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობის მექანიზმი

- საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარების პროცესის დაინტერესებული მხარეებია: დამსაქმებლები, პროგრამის განხორციელებაში ჩართული პირები (აკადემიური, მოწვეული პერსონალი, მასწავლებლები, ინსტრუქტორები), იუნკერები/მსმენელები, კურსდამთავრებულები;
- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური საგანმანათლებლო პროგრამების და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შეფასების მექანიზმების საშუალებით უზრუნველყოფს დაინტერესებული მხარეების ჩართვას პროგრამის განვითარების პროცესში.
- პროგრამის ხელმძღვანელებმა ასევე უნდა უზრუნველყონ დაინტერესებული მხარეების ჩართვა პროგრამის განვითარების პროცესში;
- საგანმანათლებლო პროგრამების და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შეფასების მექანიზმების საშუალებით მიღებული შედეგები პროგრამის ხელმძღვანელებს აძლევს საერთო სურათს და აჩვენებს შესაბამის მიმართულებებს, რათა უკეთ დაგეგმონ სასწავლო პროცესი, გაითვალისწინონ საბაზრო მოთხოვნილებები და გაითვალისწინონ იუნკერთა/მსმენელთა, კურსდამთავრებულთა დამოკიდებულება და სურვილები პროგრამის განვითარების მიმართულებით.
- პროგრამის ხელმძღვანელი და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური

აკადემიის ადმინისტრაციასთან შეთანხმების საფუძველზე უფლებამოსილია მოიწვიოს დარგის გარე ექსპერტები საგანმანათლებლო პროგრამის შეფასების პროცესში მონაწილეობის მისაღებად.

3.1.11. საგანმანათლებლო პროგრამების და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის შეფასების მექანიზმები

შეფასების მიზანია ხელი შეუწყოს განათლების ხარისხის გაუმჯობესებას და არა ცუდი შედეგების (მოსწრების) გამოვლენას და მათ კონსტატაციას. შეფასებამ ბიძგი უნდა მისცეს პროგრესს, ის უნდა იძლეოდეს სასწავლო დაწესებულების მუშაობის უკეთესობისკენ წარმართვის სურვილს და რწმენას. შეფასების ამგვარი სისტემა არ ითვალისწინებს არც წახალისებას, არც საჯარიმო სანქციებს. შეფასების მიზანი უპირველეს ყოვლისა, პედაგოგთა და პროგრამის ხელმძღვანელთა მხარდაჭერაა პროგრამის/სასწავლო კურსების განხორციელების შედეგების შესახებ მრავალფეროვანი, აქტუალური და სანდო ინფორმაციით უზრუნველყოფით. შეფასების შედეგები, ისევე როგორც ამ შეფასებისას გამოყენებული მეთოდები და მასალა ხელმისაწვდომია დაინტერესებული მხარეებისთვის. შედეგები გათვალისწინებული უნდა იყოს საგანმანათლებლო პროგრამების და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის დაგეგმვა/განხორციელებისას. იგი აკადემიის საგანმანათლებლო პოლიტიკის სფეროში მისაღებ გადაწყვეტილებებზეც ახდენს გავლენას და, რასაკვირველია, აქტიურად გამოიყენება თავად პედაგოგების მიერ სწავლის გაუმჯობესების მიზნით. ყოველივე ამას ერთადერთი მიზანი აქვს აკადემიაში განათლების ხარისხის ამაღლება.

საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელების შეფასება ხორციელდება სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნულ თავდაცვის აკადემიაში საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების შეფასების ინდიკატორები და შეფასების წესის შესაბამისად.

3.1.12. საგანმანათლებლო პროგრამის შეფასებისთვის გამოიყენება შემდეგი მექანიზმები:

ა). საგანმანათლებლო პროგრამების სწავლის შედეგების ჩამოყალიბებაში მნიშვნელოვანია დამსაქმებლებისა და მასწავლებლების მონაწილეობა, ასევე სხვა დაინტერესებული მხარეები (კურსდამთავრებულები, იუნკერები/მსმენელები) ჩართულობა უნდა იყვნენ პროგრამის შეფასებაში. შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემების მეშვეობით აკადემიამ უნდა მიიღოს უკუკავშირი დასაქმების ბაზრისგან მათი პროგრამების შიგთავსის რელევანტურობასთან დაკავშირებით. ასეთი უკუკავშირი მიიღება კურსდამთავრებულთა და საქართველოს შეიარაღებული ძალების ქვედანაყოფებში დასაქმებულთა კმაყოფილების კვლევის შედეგად.

ბ). ხორციელდება უცხოელი ექსპერტების მიერ გარე ექსპერტიზა/ბენჩმარკინგი და აღნიშნული დასკვნები გათვალისწინებულია პროგრამის შემუშავებაში ან/და არსებული პროგრამის მოდიფიცირება/განვითარებაში;

გ). პროგრამის ხელმძღვანელი და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური აკადემიის ადმინისტრაციასთან შეთანხმების საფუძველზე უფლებამოსილია მოიწვიოს დარგის გარე ექსპერტები საგანმანათლებლო პროგრამის შეფასების პროცესში მონაწილეობის მისაღებად. დ) საგანმანათლებლო პროგრამის შეფასება, რომელიც მოიცავს პროგრამით განსაზღვრული სწავლის შედეგების მიღწევის ევალუაციას, ხორციელდება საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელის და პროგრამაში ჩართული ყველა აკადემიური და მოწვეული პერსონალის, ინსტრუქტორების და მასწავლებლების მიერ.

1. პროგრამის შესაფასებლად საჭიროა ჩატარდეს მუშაობა, რათა გამოჩნდეს კავშირი პროგრამის მიზნებს, შედეგებს, სასწავლო კურსების შინაარსსა და შეფასების მეთოდებს შორის, შეიქმნას კურიკულუმის -რუკა და განისაზღვროს შედეგების მიღწევის ინდიკატორები.
2. პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება უნდა მოიცავდეს შემდეგ ეტაპებს:
I წელი - პროგრამის შედეგების განსაზღვრა, კურიკულუმის რუკის და შეფასების გეგმის შედგენა;
II წელი - მონაცემების შეგროვება;
III წელი - შედეგების შეფასება და გაუმჯობესების დაგეგმვა;
IV წელი - საგანმანათლებლო პროგრამებში გაუმჯობესების განხორციელება და მონაცემების შეგროვება.
3. პროგრამის შეფასების დაწყებამდე სამუშაო ჯგუფების წევრებს უნდა ჩაუტარდეთ ტრენინგი/საინფორმაციო შეხვედრა

3.1.13.გამოკითხვები

- პროგრამის განხორციელების შეფასებლად, სასწავლო პროცესისა და საგანმანათლებლო პროგრამებით გათვალისწინებული სასწავლო კურსების განხორციელების ხარისხის დადგენის მიზნით ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური შეიმუშავებს გამოკითხვის ფორმებს და ატარებს იუნკერთა/მსმენელთა, პროფესორ-მასწავლებელთა/ინსტრუქტორთა გამოკითხვა/ინტერვიუ-ირებას.
- გამოკითხვა/ინტერვიუების საშუალებით შესაძლებელი ხდება საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებაში მონაწილე პირების იუნკერთა/მსმენელთა, პროფესორ-მასწავლებელთა/ინსტრუქტორთა მოსაზრებების და შეფასებების, მოლოდინების კვლევა და პროგრამის განმახორციელებელთა და სხვა დაინტერესებულ პირთა ინფორმირება.
- გამოკითხვა/ინტერვიუება უნდა ჩატარდეს საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებისას სემესტრში მინიმუმ ერთხელ მაინც. აკადემიურ საგანმა-

ნათლებლო პროგრამებზე იუნკერთა გამოკითხვა/ინტერვიუება სასურველია ჩატარდეს ყოველ სემესტრში ერთხელ. საჭიროების შემთხვევაში შესაძლებელია გაიზარდოს გამოკითხვათა რაოდენობა. გამოკითხვებს შორის უნდა იყოს გონივრული ვადა. გამოკითხვა არის ანონიმური და აუცილებელია კონფიდენციალობის დაცვა;

- გამოკითხვა და მონაცემების დამუშავება შესაძლოა განხორციელდეს ელექტრონული კითხვარების (მაგ. google forms), ასევე ILIAS -ის მეშვეობით.
- ცხადია რომ, ვერც ერთი ლექტორი/მოწვეული სპეციალისტი/სამხედრო ინსტრუქტორი/მასწავლებელი(შემდგომში პედაგოგი) ვერ მოეწონება ყველა იუნკერს/მსმენელს და შესაძლებელია, რომ ცალკეულმა იუნკერმა/მსმენელმა პედაგოგის მიერ განხორციელებული სასწავლო კურსი შეაფასოს დაბალი ქულებით, ან დააფიქსიროს არასახარბიელო კომენტარი. აკადემიისათვის მნიშვნელოვანია და გასათვალისწინებელია ცალკეული იუნკერის/მსმენელის, პიროვნების აზრი და პროგრამის ხელმძღვანელი და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური გაარგძელებენ გამოთქმული მოსაზრებების და შეფასებების შესწავლას და ანალიზს. ასევე ცხადია რომ, ერთეული იუნკერის/მსმენელის მიერ დაფიქსირებული დაბალი შეფასება მნიშვნელოვნად ვერ შეცვლის პედაგოგის შეფასებას (აქ საშუალო ქულობრივ შეფასებას) მაშინ, როდესაც დანარჩენი იუნკერები/მსმენელები პედაგოგს მაღალი ქულებით აფასებენ. ვინაიდან, საშუალო ქულობრივი შეფასება გამოითვლება ყველა იუნკერის/მსმენელის მიერ დაფიქსირებული შეფასებების ჯამი გაყოფილი გამოკითხულთა რაოდენობაზე. მაგრამ როდესაც იუნკერების/მსმენელების დიდი ჯგუფი სასწავლო კურსს აფასებს დაბალი ქულებით და აფიქსირებს არასახარბიელო კომენტარებს, ცხადია, მათ შეფასებას გავლენა ექნება საშუალო ქულობრივ შეფასებაზე და ეს იქნება ძალიან საყურადღებო მინიშნება პედაგოგისთვის და პროგრამის ხელმძღვანელისთვის, რომ ვითარება მეცხეულ ყურადღებას და რეაგირებას მოითხოვს.
- გამოკითხვა/ინტერვიუების შედეგების გაანალიზების შემდეგ, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური შედეგებს, ანალიზს რეკომენდაციებთან ერთად მიაწვდის პროგრამის ხელმძღვანელებს, ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულების უფროსებს, შესაბამის სტრუქტურულ ერთეულებს და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს, რომლებიც განსაზღვრავენ კვლევით გამოვლენილი საკითხის/ხარვეზების მიზეზებს და ადგენენ გაუმჯობესების მექანიზმებს.
- საჭიროებისას ეწყობა შეხვედრა დაინტერესებულ მხარეებთან გამოკითხვა/ინტერვიუების შედეგების ანალიზში დაფიქსირებული საკითხების განსახილველად და გამოვლენილი საკითხის/ხარვეზების მიზეზებთან დაკავშირებით მათი მოსაზრებების გასაცნობად. შეხვედრის შემდეგ მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე რეკომენდაციებმა შესაძლოა განიცადოს ცვლილება. რეკომენდაციების ცვლილების შემთხვევაში ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური რეკომენდაციებს კვლავ უგზავნის ყველა დაინტერესებულ

პირს შემდგომი რეაგირებისთვის. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური გამოკითხვა/ინტერვიუების შედეგებს, ანალიზს რეკომენდაციებთან ერთად წარადგენს აკადემიურ საბჭოზე. შესაბამისმა სტრუქტურულმა ერთეულებმა ასევე უნდა წარადგინონ სამოქმედო გეგმა შემდგომი რეაგირებისთვის და გამოვლენილი საკითხების გაუმჯობესების მიზნით.

- ინფორმაცია გამოკითხვის შედეგების შესახებ ასევე ინდივიდუალურად ეგზავნებათ სასწავლო კურსების განმახორციელებელ პროფესორ-მასწავლებლებს, ინსტრუქტორებს. საჭიროების შემთხვევაში ხდება მათთან შედეგების ინდივიდუალური განხილვა. პედაგოგებმა მიღებული ინფორმაციის გაანალიზების შემდეგ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს უნდა გადმოუგზავნოს მისი მოსაზრება მიღებული ინფორმაციის შესახებ და თუ რა ქმედებების განხორციელებას გეგმავს სასწავლო კურსის და სწავლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად.
- აკადემიური საბჭო კანონმდებლობითა და აკადემიის წესდებით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში უზრუნველყოფს შესაბამისი ღონისძიებების დაგეგმვასა და გატარებას.
- აკადემიური საბჭოს მიერ რეკომენდაციების გაზიარების შემთხვევაში ის სავალდებულო ხდება განსახორციელებლად.

3.1.14. ინტერვიუება

იუნკერების/მსმენელების, პედაგოგის მოთხოვნით ან ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის, ადმინისტრაციის გადაწყვეტილებით შესაძლებელია დაიგეგმოს იუნკერებთან/მსმენელებთან ინტერვიუება, რომელიც ტარდება პედაგოგის დასწრების გარეშე.

ინტერვიუს შესაძლებელია ჰქონდეს შემდეგი სახე: ინტერვიუერი იუნკერებს/მსმენელებს ჰყოფს მცირე ჯგუფებად. თითოეულ ჯგუფს ეძლევა 10 წუთი წარმომადგენლის ასარჩევად, რომელიც ჩაიწერს მათ შეხედულებებს და მოსაზრებების შესათანხმებლად. ჯგუფებს ეთხოვებათ დააფიქსირონ მათი მოსაზრებები შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით:

- დაასახელონ სასწავლო კურსის ის ფაქტორები და ასპექტები, რომლებმაც ხელი შეუწყეს მათ სწავლას;
- დაასახელონ სასწავლო კურსის ფაქტორები და ასპექტები, რომლებმაც შეაფერხა მათი სწავლა და რომლებსაც ისურვებდნენ რომ შეიცვალოს;
- მათი მოსაზრებები, თუ როგორ არის შესაძლებელი სასწავლო კურსის გაუმჯობესება როგორც პედაგოგის მხრიდან ასევე იუნკერების/მსმენელების მხრიდან.
- გამოყოფილი დროის შემდეგ ინტერვიუერი განიხილავს ჯგუფებთან მათ მიერ დაფიქსირებულ მოსაზრებებს და იწერს მათ. შეხვედრის შემდეგ ინტერვიუერი აჯამებს მიღებულ ინფორმაციას, გამოყოფს საკითხებს, რაშიც ყველა ჯგუფი

მოდის ერთმანეთთან თანხმობაში და გამოყოფს მათ შორის არსებულ უთანხმოებებს. მიღებული ინფორმაცია მოგვიანებით მიეწოდება პედაგოგს ინდივიდუალური კონსულტაციით.

საგანმანათლებლო პროცესის ხარისხის განვითარების მიზნით შესაძლებელია დაიგეგმოს იუნკერებთან/მსმენელებთან რექტორის, რექტორის მოადგილეების, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის, ბაკალავრიატის/კოლეჯის ხელმძღვანელის/მეთაურის, პროგრამის ხელმძღვანელების, ბატალიონის მეთაურის, მიმართულების ხელმძღვანელის შეხვედრები.

3.1.15. სასწავლო პროცესის და საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების მონიტორინგი/დაკვირვება

სასწავლო პროცესის და საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების მონიტორინგი/დაკვირვება გულისხმობს სასწავლო პროცესზე უშუალო დაკვირვებას სააუდიტორიო მეცადინეობისას და დაკვირვების შემდეგ უკუკავშირის მიწოდებას. აკადემიური და მოწვეული პერსონალის, სამხედრო ინსტრუქტორების თითოეულ წევრს, მასწავლებლებს და ინსტრუქტორებს, მიუხედავად რანგისა და წოდებისა, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური, სულ მცირე, წელიწადში ერთხელ უნდა უნიშნავდეს თავის სწავლების გადამმოწმებელს. მაღალკვალიფიციური და დახელოვნებული კოლეგისთვის (ჩვეულებრივ, დამკვირვებელთა ჯგუფის სიიდან) ჩვეული პროცედურაა სწავლების პროცესზე დასაკვირვებლად მიწვევა, კოლეგიალური შეფასება, რომელიც რეგულირდება შესაბამისი დოკუმენტით: „სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიაში ურთიერთდასწრებისა და სააუდიტორიო მუშაობის შეფასების პოლიტიკა.“

დაკვირვების ჯგუფის 2 წევრი დაკვირვების მიზნით ესწრება ლექციებს/პრაქტიკულ მეცადინეობებს, წინასწარ შემუშავებული კითხვარის მიხედვით აფასებს მეცადინეობებს, ატარებს გამოკვლევას რეალურად მიმდინარე და სასწავლო კურსების პროგრამებით (სილაბუსებით) გათვალისწინებული სასწავლო პროცესების თანხვედრის დადგენის მიზნით.

დაკვირვების ჯგუფი მეცადინეობაზე დაკვირვების შემდეგ ანალიზებს შედეგებს და შეიმუშავებს შესაბამის რეკომენდაციებს საგანმანათლებლო პროგრამის ან ცალკეული სასწავლო კურსის სრულყოფისათვის.

დაკვირვების ჯგუფის წევრი შესაძლებელია იყოს რექტორის მოადგილეები, ბაკალავრიატის/კოლეჯის ხელმძღვანელი/მეთაური ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი/თანამშრომელი, სასწავლო სამსახურის თანამშრომელი, პროგრამის ხელმძღვანელი, აგრეთვე აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, მასწავლებლები და ინსტრუქტორები, რომლებსაც გავლილი აქვთ შესაბამისი ტრენინგი სასწავლო პროცესის და საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების დაკვირვების საკითხებში, იცნობენ დაკვირვების პროცედურას და შეფასების კრიტერიუმებს. დაკვირვების ჯგუფის წევრი ასევე შესაძლებელია იყოს გარე

უცხოელი ექსპერტები და საჭიროების შემთხვევაში მოწვეული სპეციალისტი.

3.1.16. პრინციპები და პროცედურა

- სასწავლო პროცესზე დაკვირვების მიზანია პედაგოგებმა წარმოაჩინონ საკუთარი თავი და გამოავლინონ სწავლების ეფექტიანი უნარ-ჩვევები;
- სასწავლო პროცესზე დაკვირვება უნდა ხორციელდებოდეს ღია, გამჭვირვალე და თანამშრომლობითი გზით;
- სასწავლო პროცესზე დაკვირვება ხელს შეუწყობს წარმატებული პრაქტიკის გადაცემას გამოცდილების გაზიარების და მიზანმიმართული მხარდაჭერის გზით;
- ამ ტიპის შეფასებას წვლილი შეაქვს სწავლების ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემაში, მაგრამ, როგორც წესი, არ გულისხმობს საქმიანობის შეფასების თვალსაზრისით ქულების დაგროვებას.
- ყველა სასწავლო კურსისთვის და სასწავლო კურსის განმახორციელებლისთვის (აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, მასწავლებლები და ინსტრუქტორები), შემდგომში პედაგოგები, ჩატარდება წელიწადში მინიმუმ ერთი და მაქსიმუმ ორი დაკვირვება შემთხვევითი შერჩევის გზით. იქ, სადაც შეფასება იქნება უარყოფითი, უზრუნველყოფილი იქნება მხარდაჭერა და ჩატარდება შემდგომი დაკვირვება;
- დაკვირვების ჯგუფის ყველა წევრი გაივლის შესაბამის მომზადებას, რათა უზრუნ-ველყოფილი იყოს მათ მიერ გაკეთებული შეფასების საიმედოობა და უტყუარობა; ყველა პედაგოგი უზრუნველყოფილი იქნება უკუკავშირით;
- ყველა დაინტერესებული პირისთვის და ყველა პედაგოგისთვის ცნობილი იქნება დაკვირვების პროცესის ეტაპები და ყველა ის დოკუმენტაცია, რომელიც ამ პროცესში გამოიყენება.
- პედაგოგს წინასწარ მიეწოდება ინფორმაცია, რომ დაგეგმილია მის მიერ განხორციელებულ მეცადინეობებზე დაკვირვება.
- მეცადინეობაზე დაკვირვებას ჩაატარებს 2 დამკვირვებელი.
- მეცადინეობის დაწყებამდე იუნკერებს/მსმენელებს აცნობებენ, რომ ესწრებათ დამკვირვებლები, რომელთა ფუნქციაა სწავლების პროცესზე (და არა იუნკერებზე/მსმენელებზე) დაკვირვება.
- მეცადინეობის განმავლობაში დამკვირვებლები სტანდარტული ფორმით აკეთებს აღნიშვნებს და აწარმოებს ჩანაწერებს. დამკვირვებლები აღწერენ ნანახის დადებით მხარეებს, სწავლების იმ ასპექტებს, რომლებიც საჭიროებს ყურადღებას და გამოთქვამენ მოსაზრებებს, თუ როგორ შეიძლება გაუმჯობესება, იქნება ეს უშუალოდ მათზე ყურადღების გამახვილება თუ, კონკრეტული ქმედების განხორციელება.
- დაკვირვების ანგარიშს ხელს აწერს დამკვირვებელთა ჯგუფის ორივე წევრი და აბარებს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს. მისი ასლი ეგზავნება პედაგოგს, კონფიდენციალურობის სრული დაცვით.
- შესაძლებელია დაკვირვება მოხდეს პედაგოგის მოთხოვნით კონკრეტულ მეცადინეობაზე.

ნეობაზე ან კონკრეტულ ჯგუფთან დასწრებისთვის, იმ შემთხვევაში, თუ პედაგოგს სჭირდება კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით კვალიფიციური რჩევის ან მხარდაჭერის მიღება.

- დაკვირვების ანგარიში მიეწოდება შესაბამის პედაგოგს კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვით. პედაგოგი გაეცნობა რა დაკვირვების ჯგუფის შეფასებას, საკუთარ მოსაზრებებს აფიქსირებს დაკვირვების უკუკავშირის წერილში. მას შეუძლია არ დაეთანხმოს დაკვირვების ჯგუფის მოსაზრებებს და წერილში მოიყვანოს მისი პოზიციის დამადასტურებელი ფაქტები. პედაგოგს ასევე შეუძლია მოითხოვოს მეორე დაკვირვება თუ:

პედაგოგი თვლის, რომ წინა მეცადინეობა, რომელზეც მიმდინარეობდა დაკვირვება არ ასახავს პედაგოგის ჩვეულ მეცადინეობის ჩატარების სტანდარტებს; პედაგოგი არ ეთანხმება დამკვირვებლების შეფასებებს.

ამ შემთხვევებში მოქმედებს შემდეგი პროცედურა:

შემთხვევა 1.

1. პედაგოგი მიზეზის მითითებით წერილობით მიმართავს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს დამატებითი დაკვირვების ჩატარების თაობაზე დაკვირვების ანგარიშის მიღებიდან 5 სამუშაო დღის ვადაში .
2. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური განიხილავს წერილობით მიმართვას და 3 სამუშაო დღის განმავლობაში დანიშნავს დამატებითი დაკვირვების თარიღს.
3. დამატებითი დაკვირვება განხორციელდება იგივე დამკვირვებლების მიერ და დამატებითი შეფასების ანგარიშს ექნება იგივე წონა, რაც წინა შეფასების ანგარიშს.

შემთხვევა 2.

1. პედაგოგი მიზეზის მითითებით წერილობით მიმართავს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს დამატებითი დაკვირვების ჩატარების თაობაზე დაკვირვების ანგარიშის მიღებიდან 5 სამუშაო დღის ვადაში .
2. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური განიხილავს წერილობით მიმართვას და 3 სამუშაო დღის განმავლობაში დანიშნავს დამატებითი დაკვირვების თარიღს.
3. დამატებითი დაკვირვება განხორციელდება კვლავ ორი დამკვირვებლის მიერ. მათგან ერთი იქნება პირველი დაკვირვების ჯგუფის წევრი (შემთხვევითი შერჩევის წესით შერჩეული) და მეორე, ახალი დამკვირვებელი. მეორე, დამატებითი შეფასების ანგარიში იქნება საბოლოო შეფასება.

- მეცადინეობაზე დაკვირვების ანკეტის და კოლეგიალური შეფასების ოქმის წარმოდგენა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურში უნდა მოხდეს გონივრულ ვადაში, მაგრამ არა უადრეს დაკვირვების ჩატარების/დაკვირვების ანგარიშის მიღების შემდეგი სამუშაო დღისა და არა უგვიანეს შემდეგი 5 სამუშაო დღისა.
- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური დაკვირვების ჯგუფების ანგარიშს და

დაკვირვების უკუკავშირის წერილს გააცნობს რექტორს, რექტორის მოადგილეებს, სასწავლო სამსახურს, ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულის ხელმძღვანელს. საჭიროებისამებრ მოეწყობა შეხვედრები წამოჭრილ საკითხებზე მსჯელობისა და შემდგომი გაუმჯობესებისთვის. შეხვედრებზე შესაძლებელია პედაგოგების მოწვევა.

3.1.17. იუნკერთა აკადემიური მოსწრების ანალიზი/გამოცდების და ტესტების სირთულის ხარისხის დადგენა.

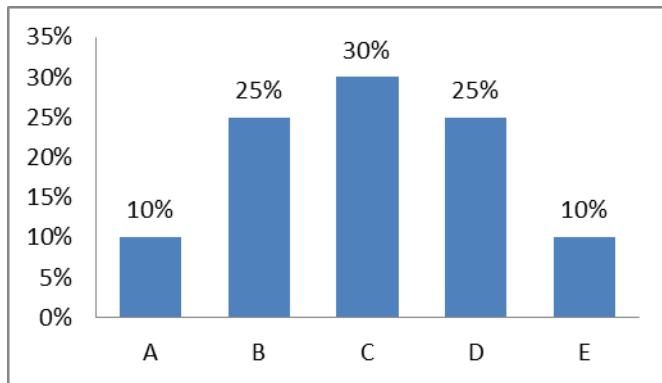
საგანმანათლებლო პროცესის შეფასების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ინდიკატორს წარმოადგენს იუნკერთა აკადემიური მოსწრება და ამ ანალიზის საფუძველზე შესაძლებელია შემდეგი სახის ინფორმაციის მოპოვება:

- საგანმანათლებლო პროგრამის და ცალკეული სასწავლო კურსების სირთულის ხარისხი;
- შეფასების გამოყენებული მეთოდების ადექვატურობა;
- იუნკერების მომზადების დონე;
- გამოცდების და ტესტების სირთულის ხარისხი.

იუნკერთა ცოდნის შეფასება ხდება 100-ქულიანი სისტემით. საბოლოო (შემაჯამებელი) შეფასება მოიცავს შუალედურ შეფასებებს და დასკვნითი გამოცდის შეფასებას. შეფასება ყველა სასწავლო კურსში მთელი სემესტრის განმავლობაში უწყვეტად მიმდინარეობს შეფასების თითოეულ ფორმასა და კომპონენტს შეფასების საერთო ქულიდან (100 ქულა) აქვს თავისი პროცენტული წილი. შედგება რა სხვადასხვა კომპონენტისგან, იუნკერთა/მსმენელთა მოსწრების უფრო ობიექტური დახასიათების საშუალებას იძლევა; დასკვნითი გამოცდა სავალდებულოა.

კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპულ სისტემაში (ECTS) კრედიტთა განაწილება სხვადასხვა კომპონენტებს შორის უნდა ეფუძნებოდეს საშუალო აკადემიურ მიღწევების მქონე იუნკერის დატვირთვის რეალურ შეფასებას, რომელიც საჭიროა ყოველი კომპონენტისათვის დადგენილი სწავლის შედეგის მისაღწევად. ECTS-ში შემუშავებულია იუნკერთა რანჟირების სკალა, რომელიც პრინციპში ემთხვევა გაუსის განაწილებას (ნორმალურ განაწილებას). თუ სწორად არის განსაზღვრული პროგრამის/სასწავლო კურსის წინაპირობები, სირთულე, სწორად არის იგი დაგეგმილი და გამოყენებულია შეფასების ადექვატური ფორმები, იუნკერთა შეფასება იუნკერთა რანჟირების სკალასთან მიახლოებული იქნება: რანჟირების სკალის მიხედვით საუკეთესო იუნკერების (ყველაზე მაღალქულიანი) რაოდენობა საერთო რაოდენობის 10%-ს არ უნდა აღემატებოდეს, შემდეგ კი საფეხურებად 25%-30%-25%-10% (იხ. ნახაზი 1). რანჟირების სკალის მიხედვით, იუნკერთა ძირითად მასას საშუალო მოსწრება უნდა ქონდეს, ძალიან მაღალი და დაბალი ნიშნები კი – იუნკერთა შესაბამისად 10-10%-ს.

ნახაზი 1: კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპულ სისტემაში (ECTS) იუნკერთა რანჟირების სკალა

ცხადია, იუნკერთა რეალური გადანაწილება მოსწრების მიხედვით ყოველთვის ვერ დაემთხვევა რანჟირების მოცემულ სკალას. სწავლების სხვადასხვა საფეხურზე არსებულ განსხვავებებს, სხვადასხვა საგნების სპეციფიკას, იუნკერების რაოდენობას, მათ მოტივაციას და მონდომებას, პედაგოგის მიერ გაწეულ ძალისხმევას, გარკვეული კორექტივები შეაქვს განაწილების ამ მოდელში. მაგრამ მიუხედავად ამისა, რანჟირების სკალა შეიძლება გამოყენებულ იქნეს როგორც ორიენტირი, რომელსაც უნდა შევადაროთ რეალური მონაცემები სასწავლო კურსის, პედაგოგისა და იუნკერების შეფასების მიზნით.

ასე მაგალითად, თუ აღმოჩნდა, რომ ამა თუ იმ სასწავლო კურსში იუნკერთა ძირითადი მასა იღებს 91-ზე მეტ ქულას, მაშინ რამდენიმე ტიპის დასკვნის გაკეთება შეიძლება:

- ✓ იუნკერები „გენიოსები“ არიან;
- ✓ პროგრამა ძალიან მარტივია;
- ✓ ლექტორი ძალიან ლიბერალურია იუნკერთა შეფასებისას ან შეფასების არაადეკვატურ ფორმებს იყენებს.

ასევე, თუ აღმოჩნდა, რომ სემესტრის განმავლობაში იუნკერების უმრავლესობა ყველა სასწავლო კურსში იღებს მხოლოდ უმაღლეს შეფასებას, ეს ნიშნავს, რომ პროგრამა მარტივია და შესაძლებელია დაისვას საკითხი მისი გართულების შესახებ, ან საჭირო გახდეს სასწავლო კურსების გადანაწილება სემესტრში მათი სირთულის მიხედვით, რათა დაბალანსდეს იუნკერთა მიერ ასათვისებელი მასალა. პირიქით, თუ იუნკერთა/მსმენელთა შეფასება ყველა საგანში დაბალია, მაშინ შესაძლოა საჭირო გახდეს პროგრამების შესაბამისი ადაპტირება, მათ შორის პროგრამებზე დაშვების წინაპირობების გადახედვა.

ასევე საყურადღებოა შეფასების სხვადასხვა საფეხურზე იუნკერების შეფასების შედარება: მიმდინარე შეფასების შედეგების შედარება მომდევნო გამოცდის შედეგებთან. მაგალითად - 9 კვირის მიმდინარე შეფასების შედეგების შედარება შუალედური გამოცდის შედეგებთან და სრული მიმდინარე შეფასების შედარება დასკვნითი გამოცდის შედეგებთან. შუალედური და დასკვნითი გამოცდები აჯამებს გამოცდამდე

პერიოდში მიღებულ ცოდნას და უნდა ასახავდეს წინა პერიოდში იუნკერის/-მსმენელის მიერ გაწეულ შრომას, სწავლის შედეგებს, რომელიც პედაგოგის მიერ ფასდება მიმდინარე შეფასებისას. რასაკვირველია, არსებობს იუნკერთა ნაწილი, რომელიც უფრო მეტს შრომობს გამოცდებისათვის მოსამზადებელ პერიოდში და გამოცდაზე უკეთეს ქულას იღებს, ვიდრე მიმდინარე შეფასებებში. ასევე არსებობს იუნკერთა ნაწილი, რომლებიც ან ზარმაცობს ან გამოცდაზე სტრესული სიტუაციის გამო შედარებით უფრო დაბალ შედეგს იღებს, მაგრამ, როდესაც ჯგუფში მიმდინარე შეფასებებით დაფიქსირებულია A და B შეფასებების მაღალი პროცენტი და გამოცდაზე A შეფასება საერთოდ არ ფიქსირდება, ხოლო B შეფასების პროცენტი ძალიან დაბალია, ეს იძლევა სიგნალს, რომ პრობლემებია ან მიმდინარე შეფასებებში, ან საგამოცდო ტესტში.

აკადემიური მოსწრების მონაცემების დამუშავებისას ძალიან მნიშვნელოვანია კომპლექსური მიდგომა: შეიძლება გაანალიზდეს იუნკერთა მოსწრება ერთი საგნისთვის, მაგრამ საერთო სურათისთვის აუცილებელია ერთი სემესტრის განმავლობაში იუნკერების ერთი და იგივე ჯგუფის მიერ სხვადასხვა დისციპლინებში მიღებული შეფასებების შედარებითი ანალიზი ან ერთი და იგივე ტესტის/გამოცდის შედეგების შედარებითი ანალიზი სხვადასხვა ჯგუფების/ოცეულების მიხედვით.

ასევე მნიშვნელოვანია სტატისტიკური მონაცემების რეგულარული დამუშავება სხვადასხვა სასწავლო წლების შედეგების შედარების მიზნით, რათა ნათლად გამოჩნდეს პროგრამულ დონეზე ან სწავლებისა თუ შეფასების სფეროში განხორციელებული ცვლილებების ეფექტი (ან მისი არ არსებობა). რეკომენდირებულია იუნკერთა/-მსმენელთა მოსწრების ანალიზი რეგულარულად ტარდებოდეს ყოველი სემესტრის ბოლოს და მისი შედეგები მსჯელობის საგანი გახდეს.

აკადემიური მოსწრების შედეგების ანალიზის შემდეგ, საჭიროების შემთხვევაში ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური შეიმუშავებს რეკომენდაციებს სასწავლო პროცესში არსებული ხარვეზების შემცირებისა და აღმოფხვრის მიზნით.

3.1.18. გამოცდების და ტესტების სტატისტიკური და ხარისხობრივი ანალიზი

მნიშვნელოვანია, რომ გამოცდებთან და ტესტებთან მიმართებით სასწავლო კურსის განმახორციელებლის მიერ ჩატარდეს სტატისტიკური და ხარისხობრივი ანალიზი.

სტატისტიკური ანალიზი

რეკომენდირებულია დაინერგოს მთლიანობაში, ასევე ტესტის ცალკეულ საკითხებთან მიმართებაში საიმედოობის და სიზუსტის, უტყუარობის კონტროლი (სირთულის, განსხვავების (უთანაბრობის Discrimination index) და ა.შ.)

ხარისხობრივი ანალიზი

ორაზროვნება, გაუმართავი შეკითხვები, არასწორი ინტერპრეტაცია, ტესტური შეკითხვის შემთხვევაში ერთზე მეტი სწორი პასუხის არსებობა.

გამოცდების და ტესტების სტატისტიკური და ხარისხობრივი ანალიზი შესაძლებელია განხორციელდეს ასევე პროგრამის ხელმძღვანელის, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის, სასწავლო განყოფილების მიერ ან სამუშაო ჯგუფის მიერ. შედეგები მიწოდებული უნდა იყოს შესაბამისი ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულის ხელმძღვანელთათვის, პროგრამის ხელმძღვანელებისათვის და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურში შემდგომი დამუშავებისთვის. ამ ინფორმაციის მოწოდებასა და დამუშავებაში მნიშვნელოვანი როლი ეკისრება საპრეტენზიო კომისიის მიერ მოწოდებულ ინფორმაციასაც.

3.1.19. სასწავლო კურსების სილაბუსებში მითითებული ძირითადი ლიტერატურის და საბიბლიოთეკო წიგნადი ფონდის შესაბამისობის დადგენა;

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური ატარებს სამუშაოებს საგანმანათლებლო პროგრამების, ადამიანური რესურსისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის ავტორიზაციის და აკრედიტაციის სტანდარტებთან შესაბამისობის დასადგენად.

პროგრამების სასწავლო კურსების სილაბუსებში მითითებული ძირითადი ლიტერატურის ბიბლიოთეკაში არსებობის და იუნკერებისთვის/მსმენელებისთვის ხელმისაწვდომობის დადგენის მიზნით ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური პერიოდულად განახორციელებს ბიბლიოთეკის შემოწმებას. ბიბლიოთეკაში არსებულ წიგნად და ელექტრონულ ფონდთან შედარდება საგანმანათლებლო პროგრამების ყველა სილაბუსის ძირითადი ლიტერატურა. შედარების შედეგებს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური დაუგზავნის შესაბამის სტრუქტურულ ერთეულებს. ხარვეზების დაფიქსირების შემთხვევაში შესაბამისი სამსახურები ვალდებული არიან უზრუნველყონ დაფიქსირებული ხარვეზების აღმოფხვრა.

აკადემია ასევე უზრუნველყოფს ბიბლიოთეკის თანამშრომელთა ტრენინგებს როგორც ადგილობრივი ასე გარე ექსპერტების მიერ, რათა მათი მომსახურების დონე იყოს შესაბამისი სტანდარტების თანმხვედრი.

შედარების შედეგების ანალიზის საფუძველზე შესაძლებელია საჭირო გახდეს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ რეკომენდაციების წარდგენა აკადემიური საბჭოს წინაშე პროგრამების სასწავლო კურსების სილაბუსებში მითითებული ძირითადი ლიტერატურის ბიბლიოთეკაში არსებობის და იუნკერებისთვის ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით.

3.1.20. აკადემიაში ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურა და მისი ადმინისტრირების ხელმისაწვდომობის მონიტორინგი.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ ხორციელდება ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურის და მისი ადმინისტრირების ხელმისაწვდომობის მონიტორინგი. მნიშვნელოვანია, რომ ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურა შეესაბამებოდეს აკადემიაში მიმდინარე სასწავლო პროცესს და

უზრუნველყოფდეს მის ეფექტურ განხორციელებას. ასევე მნიშვნელოვანია გადამოწმდეს საინფორმაციო ტექნოლოგიების რისკების მართვა, უზრუნველყოფილი იყოს მონაცემთა დაცვა და ხორციელდებოდეს საინფორმაციო სისტემის ეფექტიანობის შეფასება.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ ასევე მოწმდება თუ რამდენად ხელმისაწვდომია ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურა იუნკერების/მსმენელებისა და პერსონალისათვის.

3.1.21. აკადემიის ვებგვერდის მონიტორინგი.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ ხორციელდება აკადემიის ვებგვერდის მუდმივი მონიტორინგი. მნიშვნელოვანია, რომ ვებგვერდზე განთავსებული ინფორმაცია იყოს თანხვედრაში ავტორიზაციის და აკრედიტაციის სტანდარტთან. კერძოდ:

ასრულებდეს საკომუნიკაციო და საინფორმაციო ფუნქციას. ქართულ და ინგლისურ ენებზე განთავსებული იყოს საკონტაქტო და სხვა საჭირო ინფორმაცია, მათ შორის აკადემიის მისია, საქმიანობა, სტრუქტურა, საგანმანათლებლო პროგრამების კატალოგი, პროგრამაზე მიღების პირობები და სხვა.

ასევე მოწმდება ვებგვერდზე განთავსებული ინფორმაციის განახლების რეგულარულობა და გონივრული ვადა.

3.1.22. მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების შესაბამისობის დადგენა

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური სასწავლო წლის დაწყების წინ შეისწავლის არსებულ მატერიალურ-ტექნიკურ რესურსებს, ამოწმებს სასწავლო პროცესის განხორციელებისათვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების არსებობას, მდგომარეობას და მათ შესაბამისობას საგანმანათლებლო პროგრამების სპეციფიკასთან.

შედარების შედეგების ანალიზის საფუძველზე შესაძლებელია საჭირო გახდეს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ რეკომენდაციების წარდგენა აკადემიური საბჭოს წინაშე სასწავლო პროცესის განხორციელებისათვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების უზრუნველყოფის მიზნით.

3.1.23. საგანმანათლებლო პროგრამის შეფასება პროგრამის დასრულების შემდეგ მისი შეფასება ხორციელდება შემდეგი კრიტერიუმებით:

ა) კურსდამთავრებულთა გამოკითხვა;

ბ) დამსაქმებელთა გამოკითხვა;

დასაქმებული კურსდამთავრებულისა და მისი დამსაქმებლის გამოკითხვა უნდა ჩატარდეს დადგენილი ფორმის შესაბამისად. კითხვარი იგზავნება კურსდამთავრებულებთან და დამსაქმებლებთან (საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს შესაბამის ქვედანაყოფებში) მათი შევსების მიზნით. გამოკითხვა რეკომენდებულია ჩატარდეს

იუნკერის დასაქმებიდან 6 თვის შემდეგ.

დასაქმებული კურსდამთავრებულის გამოკითხვის და კურსდამთავრებულის დამსაქმებლის ინტერვიუს შედეგები უნდა ეცნობოს დაინტერესებულ პირებს.

3.1.24. სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი მოღვაწეობის შეფასება

სასწავლო და სამეცნიერო-კვლევითი მოღვაწეობის შეფასება, ჩვეულებისამებრ, ეხება კვლევითი გრანტების მოპოვებას და მათ წარმატებით განხორციელებას, კვლევების გავრცელებასა და გამოქვეყნებას, იუნკერთა/მსმენელთა ნაშრომების/პროექტების სუპერვიზირებას.

კვლევაში აქტიური მონაწილეობა და კვლევის შედეგების გამოქვეყნება აკადემიური პერსონალის მნიშვნელოვანი ფუნქციაა. იუნკერთა ნაშრომების/პროექტების სუპერვიზია სამეცნიერო კვლევითი საქმიანობის თანმხლები პროცესია. გარდა ამისა, სწავლებისას მასწავლებელი ინტენსიურად უნდა იყენებდეს საკუთარი და ამავე სფეროში მოღვაწე სხვა მკვლევარების კვლევის შედეგებს.

აკადემია არ ზღუდავს და არ ერევა აკადემიური პერსონალის კვლევით საქმიანობაში, მაგრამ ხარისხის უზრუნველყოფის ერთ-ერთი მექანიზმია აკადემიური და მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარების ხარისხის სისტემატური შეფასება, რაც გამოიხატება მათი მხრიდან ყოველწლიური თვითშეფასების ანგარიშების წარმოდგენაში. ანგარიშებში აისახება ინფორმაცია მათი მიღწევების, კონფერენციებში მონაწილეობის, სტატიების გამოქვეყნების, მოზიდული ადგილობრივი თუ საერთაშორისო გრანტების შესახებ და სხვ.

საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური პერსონალი მეორე სემესტრის ბოლოს, დასკვნითი გამოცდის შედეგების მიწოდების შემდეგ ავსებს დადგენილ თვითშეფასების ფორმას, რომელიც შესაბამისია აკადემიური პერსონალის დატვირთვის დებულებასთან.

აკადემიური პერსონალის, მოწვეული პერსონალის, სამხედრო ინსტრუქტორების და მასწავლებლების თვითშეფასების შედეგებს განიხილავენ და აფასებენ ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულ(ებ)ის საბჭოები და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურს წარუდგენენ სამოქმედო გეგმას ძირითადი სასწავლო საქმიანობის, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის, დამატებითი სასწავლო საქმიანობის, სერვისების და სხვა სახის საქმიანობის შემდგომი სრულყოფის მიზნით.

თვითშეფასების შედეგებს და წარმოდგენილ სამოქმედო გეგმას ამუშავებს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური.

თვითშეფასების ანგარიშების და სამოქმედო გეგმის ანალიზის საფუძველზე შესაძლებელია საჭირო გახდეს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ რეკომენდაციების წარდგენა აკადემიური საბჭოს წინაშე სასწავლო და სამეცნიერო საქმიანობის შემდგომი სრულყოფის მიზნით.

3.1.25. ადმინისტრაციის მიერ ლექტორის შეფასება

- საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური პერსონალის, მოწვეული სპეციალისტების, მასწავლებლების, ინსტრუქტორების საქმიანობის შეფასება შესაძლოა განხორციელდეს აკადემიის ადმინისტრაციის მიერ.
- აკადემიური პროგრამების შემთხვევაში შეფასება შესაძლოა განხორციელდეს სემესტრულად დასკვნითი გამოცდის შედეგების გამოქვეყნების და ანალიზის შემდეგ ან სასწავლო წლის ბოლოს. სამხედრო საგანმანათლებლო პროგრამის შემთხვევაში - კომპლექსური გამოცდის შედეგების და ანალიზის შემდეგ.
- ადმინისტრაცია ლექტორის შეფასებას ახორციელებს გაწერილი კრიტერიუმებით და ფორმით.
- შეფასების შედეგები შესაძლოა გახდეს პედაგოგისთვის მადლობის გამოცხადების, სიგელზე წარდგენის საფუძველი.

3.2. ხარისხის უზრუნველყოფის გარე მექანიზმები

- განათლების ხარისხის განვითარების ხელშეწყობის გარე მექანიზმებია ავტორიზაცია და აკრედიტაცია, რომელსაც ახორციელებს სსიპ – განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი.
- ავტორიზაცია არის საგანმანათლებლო დაწესებულების სტატუსის მოპოვების პროცედურა, რომლის მიზანია სახელმწიფოს მიერ აღიარებული განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გასაცემად შესაბამისი საქმიანობის განხორციელებისათვის აუცილებელი სტანდარტების დაკმაყოფილების უზრუნველყოფა.
- აკრედიტაცია არის აკრედიტაციის სტანდარტებთან უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების საგანმანათლებლო პროგრამის შესაბამისობის განსაზღვრის პროცედურა, რომლის მიზანია განათლების ხარისხის ასამაღლებლად სისტემატური თვითშეფასების დამკვიდრება და ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების განვითარების ხელშეწყობა და რომელთანაც დაკავშირებულია სახელმწიფო დაფინანსების მიღება, ასევე რეგულირებადი (იურიდიული, სამედიცინო, პედაგოგიური) და დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება.
- ავტორიზაციის ვადა განისაზღვრება 6 წლით. აკრედიტაციის ვადა განისაზღვრება 7 წლით.
- სამხედრო საგანმანათლებლო პროგრამების და აკადემიური საგანმანათლებლო პროგრამების სამხედრო კომპონენტების შინაარსის და ეფექტურობის ანალიზს

ანხორციელებს გაერთიანებული შტაბის J7 საბრძოლო მომზადებისა და სამხედრო განათლების დეპარტამენტი, რომელიც შეიმუშავებს სამხედრო განათლებისა და საბრძოლო მომზადების ძირითად მიმართულებებს, სტრატეგიას, შესაბამის ინსტრუქციებსა და სახელმძღვანელოებს, აგრეთვე გეგმავს და ანხორციელებს სასწავლო პროცესისა და საბრძოლო მომზადების პერიოდულ მონიტორინგს.

4. ხარისხის უზრუნველყოფის მთავარი პრინციპები

მთავარი პრინციპები, რომლებიც წარმოადგენენ ხარისხის უწყვეტი გაუმჯობესების საფუძველს:

1. განათლების ხარისხის ასამაღლებლად სისტემატური თვითშეფასების დამკვიდრება და ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების განვითარება;
2. დაინტერესებულ პირთა ჩართულობა ხარისხის უზრუნველყოფისა და განვითარების სისტემაში;
3. ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა ყველა დაინტერესებული მხარისთვის;
4. ხარისხის უზრუნველყოფის პროცესების სანდოობისთვის დაინტერესებულ მხარეებთან განხილული და შეთანხმებული მექანიზმების და კრიტერიუმების გამოყენება (ხარისხის შეფასება უნდა ხორციელდებოდეს ობიექტურად და გამჭვირვალედ. წინასწარ განსაზღვრული და ცნობილი მექანიზმების და კრიტერიუმების მიხედვით);
5. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ხელთ არსებული ინფორმაციის ანალიზის შედეგად სწორი, მტკიცებულებებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილების მიღება; (ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური აცნობს დაინტერესებულ პირებს კვლევის/მონიტორინგის შედეგებს, რეკომენდაციებს. უნდა მოხდეს მათი განხილვა შესაბამის სტრუქტურულ ერთეულებთან, დაინტერესებულ მხარეებთან, რათა რეკომენდაციები და გადაწყვეტილებები ეფუძნებოდეს სრულყოფილ ინფორმაციას და გათვალისწინებული იყოს რესპოდენტების და შესაფასებელი მხარის ინფორმაცია და პოზიციები).
6. გამოვლენილი ხარვეზის გამოსასწორებლად შესაბამისი ზომების მიღება, გადაწყვეტილებების და რეკომენდაციების სამოქმედო გეგმებში ასახვა და მათი შესრულება. (შეფასების შედეგები უნდა მიეწოდოს ყველა დაინტერესებულ პირს, რომელიც ვალდებულია მოახდინოს რეაგირება).

5. იუნკერებზე/მსმენელებზე ორიენტირებული სწავლა, სწავლება და შეფასება

1. იუნკერებზე/მსმენელებზე ორიენტირებული მიდგომა (ან სისტემა) ხელს უწყობს ისეთი საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავებას, რომელიც ორიენტირებულია იუნკერთა/მსმენელთა მიღწევებზე, სხვადასხვა სასწავლო პრიორიტეტსა და რაციონალურ სასწავლო დატვირთვაზე.

2. აკადემიაში დანერგილია კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპული საკრედიტო სისტემა ECTS, რომელიც არის სწავლის შედეგებსა და სასწავლო პროცესის გამჭვირვალობაზე დაფუძნებული, კრედიტების დაგროვებისა და ტრანსფერის, იუნკერზე/მსმენელზე ორიენტირებული სისტემა. იგი ასახავს აკადემიურ დატვირთვას, რომელიც იუნკერს/მსმენელს ესაჭიროება სასწავლო პროგრამის მიზნების და სწავლის შედეგების მისაღწევად.

- იუნკერზე/მსმენელზე ორიენტირებული სწავლება გულისხმობს იუნკერის/მსმენელის აქტიურ ჩართვას სასწავლო პროცესის განვითარებაში, მის შინაარსსა და შეფასებაში.
- აქტიური სწავლების სტილი, პირველ რიგში, უნდა აისახოს სწავლების, შეფასების მეთოდებსა და პედაგოგის მიერ შემუშავებულ სასწავლო მასალებზე.
- პროგრამისა და მოდულის აღწერისას სწავლის შედეგების გამოყენება იუნკერებისთვის/მსმენელებისთვის მკაფიოს ხდის იმას, თუ რისი მიღწევის მოლოდინი უნდა ქონდეთ მათ პროგრამის ან მოდულის დასრულების შემდეგ. ეს იუნკერებს/მსმენელებს ასევე ეხმარება პროგრამის შერჩევასა და იუნკერზე/მსმენელზე ორიენტირებულ სწავლაში აქტიურ მონაწილეობაში.
- სასწავლო პროცესი უნდა ეფუძნებოდეს მრავალი კვლევით დადასტურებულ მნიშვნელოვან სასწავლო პრინციპს: იუნკერები/მსმენელები სწავლობენ უკეთესად, როდესაც ისინი აქტიურად არიან ჩართული სასწავლო პროცესში. იუნკერზე/მსმენელზე ორიენტირებული სწავლება ხელს უწყობს და აღიარებს იუნკერის/მსმენელის ინიციატივას, ახალისებს შეკითხვებს იუნკერების/მსმენელების მხრიდან, აღიარებს გამოცდილების გადამწყვეტ როლს სწავლაში, ხელს უწყობს იუნკერის/მსმენელის ბუნებრივ ცნობისმოყვარეობას, ითვალისწინებს იუნკერის/მსმენელის გონებრივ მოდელს, შეფასების პროცესში ხაზს უსვამს შესრულებას და გაცნობიერებას, ახალი ცოდნის განვითარების და გააზრების საშუალებას.

სასწავლო პროცესში სალექციო სწავლებისა და აქტიური სწავლების მეთოდების გამოყენება და მონაცვლეობა და სწავლების მეთოდების კომბინირება ზრდის სწავლების ეფექტურობას და მიღებული ინფორმაციის ეფექტურ დამახსოვრებას უზრუნველყოფს. აქტიურ სწავლებაში იგულისხმება სწავლების ინტერაქტიული ფორმა, როდესაც იუნკერები/მსმენელები აქტიურად არიან ჩართული სასწავლო პროცესში, ეძლევათ სხვადასხვა სახის დავალებები (გარკვეული ამოცანები, სავარჯიშოები და სხვ. მონაწილეობენ დისკუსიაში, დებატებში, სემინარებში, აწყობენ პრეზენტაციებს, ბრიფინგებს და ა.შ.) იმ მასალის საფუძველზე, რომელიც

მოისმინეს ლექციის დროს. აქტიური სწავლების მეთოდები ხელს უწყობს ახალი მასალის უფრო ეფექტურ ათვისებას და ძველი მასალის განმტკიცებას, რადგანაც იუნკერებს/მსმენელებს უხდებათ იქვე, აუდიტორიაში მიღებული ინფორმაციით აქტიური ოპერირება, გარდა ამისა, პედაგოგს ეძლევა საშუალება მეცადინეობაზე-ვე აკონტროლოს მასალის ათვისების ხარისხი და დროულად გამოავლინოს არსებული პრობლემები.

- იუნკერების/მსმენელების შეფასება: იუნკერების/მსმენელების შესაფასებლად გამოყენებული უნდა იყოს წინასწარ ცნობილი კრიტერიუმები, რეგულაციები და პროცედურები.

ყოველივე ზემოქმულიდან გამომდინარე, აცნობიერებს რა პედაგოგის მნიშვნელოვან როლს იუნკერის/მსმენელის განვითარებასა და სწავლის შედეგების მიღწევის პროცესში, ეთა იზიარებს ეფექტური მასწავლებლის მახასიათებლებს M. Hildebrand, 1971¹ - ის სქემის მიხედვით:

ორგანიზაცია და სივრცე

- ხსნის მკაფიოდ;
- არის კარგად მომზადებული;
- რთულ მასალას ადვილად გასაგებს ხდის;
- იყენებს მაგალითებს, ანალოგიებს, შედარებებს და ახსნის სხვადასხვა მეთოდს, რომ მასალა არა მხოლოდ გასაგები, ასევე დასამახსოვრებელი გახდეს;
- სასწავლო კურსის და თითოეული მეცადინეობის მიზანს მკაფიოდ და გასაგებს ხდის;
- ამზადებს დამხმარე მასალას.

ანალიტიკურ /სინთეზური მიდგომა

- აქვს სფეროს ღრმა და სისტემური ცოდნა;
- შეუძლია სხვადასხვა თეორიების და მათი შედეგების შედარება;
- იუნკერს/მსმენელს უყალიბებს დარგის შეგრძნებას, აცნობს მის წარსულ, თანამედროვე და მომავალ მიმართულებებს, იდეებისა და კონცეფციების წარმოშობის სათავეებს;
- აკავშირებს მომიჯნავე დარგებთან, წარმოადგენს ფაქტებს და კონცეფციებს;
- განიხილავს სხვადასხვა შეხედულებებს.

დინამიკა და ენთუზიაზმი

- არის ენერგიული, დინამიური პიროვნება;
- ჩანს, რომ სიამოვნებს სწავლებას;
- იუნკერებს/მსმენელებს გადასცემს დარგის/სფეროს სიყვარულს ;

---

¹ M. Hildebrand, R.C. Wilson, and E.R. Dienst, Evaluating University Teaching. (Berkeley: UC Berkeley, Center for Research and Development in Higher Education, 1971)

- არის კომპეტენტური.

პედაგოგი-ჯგუფის ურთიერთმოქმედება

- შეუძლია მართოს, სტიმული მისცეს და ურთიერთობა დაამყაროს კლასთან;
- ხელს უწყობს დამოუკიდებელ აზროვნებას და იღებს კრიტიკას;
- ეფექტურად იყენებს მახვილსიტყვაობას და იუმორს;
- არის კარგი კომუნიკატორი;
- იცის მოპყვება თუ არა კლასი მასალას და გრძნობს იუნკერების/მსმენელების მოტივაციას;
- ზრუნავს სწავლების ხარისხზე.

პედაგოგი-იუნკერი/მსმენელი ურთიერთმოქმედება

- იუნკერის/მსმენელისგან აღქმულია როგორც სამართლიანი, განსაკუთრებით მისი შეფასების მეთოდები;
- იუნკერის/მსმენელისთვის არის ხელმისაწვდომი და ღირებული წყარო რჩევების მისაღებად იმ საკითხებზეც კი, რომლებიც უშუალოდ არ არის დაკავშირებული კურსთან.

ინფორმაციის ღიაობა და გამჭვირვალობა, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

ინფორმაციის ღიაობისა და გამჭვირვალობის, ინფორმაციის ხელმისაწვდომის უზრუნველსაყოფად ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური ელექტრონული სწავლების პლატფორმა ILIAS -ში გახსნილ ფოლდერში, განათავსებს ხარისხის უზრუნველყოფის ყველა მარეგულირებელ დოკუმენტს, კვლევების/მონიტორინგის შედეგებს, ანალიზს, რეკომენდაციებს (კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვით).

8. აკადემიური თავისუფლება

8.1. აკადემიური პატიოსნების დაცვა და თავისუფლების უზრუნველყოფა

ეროვნულ თავდაცვის აკადემიაში აკადემიური პატიოსნების დაცვა და თავისუფლების უზრუნველყოფა ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი და ძირითადი პრინციპია.

აკადემიის აკადემიური საზოგადოების თითოეულ ჯგუფს (პროფესორ-მასწავლებლებს/ ინსტრუქტორებს/იუნკერებს/მსმენელებს/ადმინისტრაციის წევრებს) საკუთარი როლი და პასუხისმგებლობა აქვს იყვნენ ჩართული აკადემიის საქმიანობის სხვადასხვა სფეროში. გარდა იმისა, რომ მათ აქვთ მოვალეობები და ვალდებულებები, ისინი უზრუნველყოფილნი და დაცულნი უნდა იყვნენ ნებისმიერი სახის შეუწყნარებლობის (არატოლერანტულობის) და დისკრიმინაციისგან.

იუნკერი/მსმენელი/ პედაგოგი და სხვ. რომელიც ჩივის ან უარყოფით კომენტარს წერს, არ უნდა დაისაჯოს. ყველას აქვს უფლება გამოთქვას პრეტენზიები/საკუთარი აზრი სწავლების პროცესსა და/ან მიღებულ შეფასებასთან დაკავშირებით.

უკმაყოფილების შემთხვევაში იუნკერი/მსმენელი თავდაპირველად თავად პედაგოგს უნდა მიმართავდეს. თუ პრეტენზიის ეს ფორმა წარუმატებელი აღმოჩნდება, საკითხი ბაკალავრიატის ხელმძღვანელის/კოლეჯის მეთაურის და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წევრების ყურადღების არეალში უნდა მოხვდეს.

აკადემიური თავისუფლების გარანტიები

ეროვნული თავდაცვის აკადემია აღიარებს და უზრუნველყოფს აკადემიური და მოწვეული პერსონალის, მასწავლებლების და ინსტრუქტორების, იუნკერების და მსმენელების და ადმინისტრაციის წევრების აკადემიურ თავისუფლებას. იგი იზიარებს და მოქმედებს საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად:

საქართველოს კონსტიტუციის მე-19 მუხლის შესაბამისად:

1. ყოველ ადამიანს აქვს სიტყვის, აზრის, სინდისის, აღმსარებლობისა და რწმენის თავისუფლება.
2. დაუშვებელია ადამიანის დევნა სიტყვის, აზრის, აღმსარებლობის ან რწმენის გამო, აგრეთვე მისი იძულება, გამოთქვას თავისი შეხედულება მათ შესახებ.
3. დაუშვებელია ამ მუხლში ჩამოთვლილ თავისუფლებათა შეზღუდვა, თუ მათი გამოვლინება არ ლახავს სხვათა უფლებებს.

საქართველოს კონსტიტუციის 23-ე მუხლის შესაბამისად:

1. ინტელექტუალური შემოქმედების თავისუფლება უზრუნველყოფილია. ინტელექტუალური საკუთრების უფლება ხელშეუვალია;
2. შემოქმედებით პროცესში ჩარევა, შემოქმედებითი საქმიანობის სფეროში ცენზურა დაუშვებელია;
3. შემოქმედებითი ნაწარმოების დაყადაღება და გავრცელების აკრძალვა დაუშვებელია, თუ მისი გავრცელება არ ლახავს სხვა ადამიანის კანონიერ უფლებებს.

„უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, აკადემიური თავისუფლება არის აკადემიური პერსონალისა და იუნკერთა/მსმენელთა უფლება, დამოუკიდებლად განახორციელონ სამეცნიერო კვლევა, სწავლება და სწავლა (მუხლი 2 გ). ამავე კანონის შესაბამისად, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება უზრუნველყოფს აკადემიური პერსონალისა და იუნკერთა/მსმენელთა აკადემიურ თავისუფლებას; და კანონით გათვალისწინებული მიზნების მისაღწევად: უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება უზრუნველყოფს უმაღლესი განათლების ხელმი-

საწვდომობასა და ღია ხასიათს, სწავლის, სწავლებისა და სამეცნიერო კვლევის აკადემიურ თავისუფლებას.

აკადემიური პერსონალის უფლებებთან დაკავშირებით კანონი ცალკე განამტკიცებს დებულებას, რომლის შესაბამისად „უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება უზრუნველყოფს აკადემიური პერსონალის სამეცნიერო, სწავლებისა და კვლევის თავისუფლებას და ქმნის მისი საქმიანობისთვის შესაბამის პირობებს“. (მუხლი 37.3)

ასევე, მუხლი 37-ის თანახმად, აკადემიურ პერსონალს უფლება აქვს:

- ბ) ჩარევის გარეშე განახორციელოს სწავლება, კვლევა, შემოქმედებითი საქმიანობა და სამეცნიერო ნაშრომების გამოქვეყნება;
- გ) საგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში დამოუკიდებლად განსაზღვროს სასწავლო კურსის პროგრამების (სილაბუსების) შინაარსი, სწავლების მეთოდები და საშუალებები;

კანონი ადგენს, რომ აკადემიური თავისუფლების შეზღუდვა დასაშვებია მხოლოდ შემდეგ შემთხვევებში:

- ა) სამეცნიერო კვლევის თავისუფლებასთან დაკავშირებით–საორგანიზაციო საკითხებსა და პრიორიტეტების განსაზღვრაში;
- ბ) სწავლების თავისუფლებასთან დაკავშირებით–სასწავლო პროცესის ორგანიზაციული საკითხების გადაწყვეტაში, ლექციების ცხრილისა და სასწავლო კურსის პროგრამების დამტკიცების საკითხებში;
- გ) სწავლის თავისუფლებასთან დაკავშირებით–სასწავლო პროცესის ორგანიზებასა და მაღალი ხარისხის სწავლების უზრუნველყოფაში.

9. აკადემიური კეთილსინდისიერება და აკადემიური არაკეთილსინდისიერება

აკადემიური კეთილსინდისიერება ეფუძნება ისეთ ფუნდამენტურ ღირებულებებს როგორცაა პატიოსნება, ნდობა, სამართლიანობა, პატივისცემა და პასუხისმგებლობა. აკადემიური კეთილსინდისიერება აკადემიური საქმიანობის ერთ-ერთი ძირითადი სახელმძღვანელო პრინციპია ეთა-ს აკადემიური საზოგადოებისთვის და მისი ყველა წევრი უნდა მოქმედებდეს ამ პრინციპის შესაბამისად. ეთა-ს ეთიკის კოდექსისა და სსიპ-დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიაში აკადემიური კეთილსინდისიერებისა და პლაგიატის გამოვლენის შემთხვევა რეგულირების მექანიზმების თანახმად, აკადემიაში უზრუნველყოფილი არის პერსონალის და იუნკერების/მსმენელების ეფექტური თანამშრომლობა, იუნკერთა/მსმენელთა პატრიოტული, ინტელექტუალური, კულტურული, ფიზიკური და ზნეობრივი აღზრდა; იუნკერზე/მსმენელზე ორიენტირებული სამხედრო და სამოქალაქო სწავლება, სრულყოფილი უმაღლესი განათლების მქონე ლიდერების აღზრდა, იუნკერების/მსმენელების კონკურენტუნარიანი და წარმატებული კარიერული წინსვლა.

ყველა იუნკერს/მსმენელს სწავლასთან ერთად მოეთხოვება აკადემიური ღირსებისა და კეთილსინდისიერების პრინციპების დაცვა.

ეთა-ს საზოგადოების ყველა წევრი პატივს უნდა სცემდეს საზოგადოების სხვა წევრის ღირსების და უფლებებისა და საკუთრების უფლებას და ხელს უწყობდეს რომ, შექმნილი და შენარჩუნებული იყოს გარემო, რომელშიც ყველას შეუძლია მიაღწიოს წარმატებას გაწეული საკუთარი შრომისა და მეცადინეობის შედეგად. აკადემიური კეთილსინდისიერება გულისხმობს ეთა-ს საზოგადოების ყველა წევრის ვალდებულებას არ ჩაერთონ და არ დაუშვან ფალსიფიკაციის, შეცდომაში შეყვანისა ან მოტყუების აქტები.

იუნკერების/მსმენელების უფლებების დასაცავად, ნდობის მოსაპოვებლად და შესაბამისი ქცევის წესების დასამკვიდრებლად აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალი მუდმივად უნდა ამკვიდრებდეს აკადემიური კეთილსინდისიერების მაღალ სტანდარტებს და თავის მხრივ დგამდეს გონივრულ ნაბიჯებს, რათა განსაზღვროს და აღკვეთოს არაკეთილსინდისიერების ნებისმიერი გამოვლინება.

აკადემიური კეთილსინდისიერების საკითხები რეგულირდება დოკუმენტით:

„სსიპ-დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიაში აკადემიური კეთილსინდისიერებისა და პლაგიატის გამოვლენის შემთხვევის რეგულირების მექანიზმები“.

აკადემიაში ამ მიმართულებით ხორციელდება პროექტი Erasmus+ პროგრამის ფარგლებში „INTEGRITY“, რომლის ფარგლებში განხორციელდება შემდეგი აქტივობები (2018-2019 წლები):

1. PR კამპანია - ჯგუფის მიზანია შეიმუშავოს PR კამპანია პლაგიატიზმის შესახებ ცნობიერების ამაღლებისთვის და დაიგეგმოს -ერთობლივი აქტივობები. ამ ჯგუფს ასევე ევალება ერთობლივად გააშუქოს პროექტის დისემინაციის ღონისძიებები და თავისი კონტრიბუცია შეიტანოს პროექტის ვებ-გვერდზე ასატვირთი მასალების მომზადებაში.
2. მასწავლებელთა გადამზადება - ჯგუფის მიზანია იმუშაოს საჭიროებების იდენტიფიკაციაზე მასწავლებელთა გადამზადების კუთხით, ჩაერთონ ორგანიზებული ტრენინგის შინაარსობრივ მომზადებაში.
3. იუნკერთა/მსმენელთა ტექნიკური სერვისები - ჯგუფის მიზანია ჩაერთოს იუნკერებისთვის ტექნიკური სერვისების გამართვა/აწყოებაში ინსტიტუციურად, შეიმუშავონ კონსორციუმის ერთობლივი აქტივობები.

4. აკადემიური წერის მიმართულება - ჯგუფის მიზანია მონაწილეობა მიიღოს აკადემიური წერის კურიკულუმის და სწავლების მეთოდების შემუშავება/ გადახედვა ში. შემდგომში მონიტორინგი გაუწიოს ამ მიმართულებით ინსტიტუციურად მიმდინარე შიდა აქტივობებს (in house trainings), რათა მოხდეს პროექტის მიზნებთან თანხვედრა.

5. საუნივერსიტეტო პოლიტიკა და რესურსები - ჯგუფის მიზანია შეიმუშავოს შიდა საუნივერსიტეტო რეგულაციები და საერთო პოლიტიკა პლაგიარიზმის დეტექციის და პრევენციის მიმართულებით.

გამოყენებული ლიტერატურა

ხარისხის უზრუნველყოფის სახელმძღვანელო ეფუძნება და დოკუმენტში გამოყენებულია ჩანართები შემდეგი დოკუმენტებიდან:

1. საქართველოს კანონი უმაღლესი განათლების შესახებ
2. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანება №99/ნ საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ
3. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანება №65/ნ საგანმანათლებლო დაწესებულებების საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ
4. განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის სახელმძღვანელო; განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი, 2011
5. ევროპის უმაღლესი განათლების სივრცეში ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტები და ინსტრუქცია (ESG) , 2015
6. კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპული სისტემა (ECTS) და დიპლომის დანართი, განათლებისა და კულტურის გენერალური დირექტორატი, 2005
7. კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპული სისტემა (ECTS), ევროკომისია, 2009

8. საგანმანათლებლო სტრუქტურების ურთიერთშეწყობა ევროპაში. უნივერსიტეტების წვლილი ბოლონის პროცესში, თუნინგის პროექტი, 2008
9. თამარ ბრეგვაძე, ხარისხის უზრუნველყოფის შიდა ინსტიტუციური მექანიზმები, გზამკვლევი, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, 2009
10. ბარი ს. პარსონსონი, ხარისხის უზრუნველყოფა სასწავლო კათედრებზე
11. თამარ ზაალიშვილი, უნივერსიტეტების ავტონომია და აკადემიური თავისუფლება, განათლების პოლიტიკის, დაგეგმვისა და მართვის საერთაშორისო ინსტიტუტი, 2013
12. უნივერსიტეტის მართვის სახელმძღვანელო, თავისუფლების ინსტიტუტი 2007
13. დავით თინიკაშვილი, შეფასების თავისებურებები ფინეთის სასკოლო განათლებაში, www.internetgazeti.ge, 2013

გაზიარებულია შემდეგი უმაღლესი სასწავლებლების ხარისხის უზრუნველყოფის სახელმძღვანელოები და პროცედურები:

14. Pennsylvania state University <http://www.psu.edu/>
15. Stanford University <http://www.stanford.edu/> <https://teachingcommons.stanford.edu/>
16. University of Virginia www.virginia.edu
17. University of Greenwich <http://www2.gre.ac.uk/>

და სხვ.